

DRŽAVNI ZAVOD ZA RADIOLOŠKU I NUKLEARNU SIGURNOST

738

Na temelju članka 63. stavka 2. Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (»Narodne novine«, br. 141/13, 39/15 i 130/17) ravnatelj Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost donosi

PRAVILNIK

O SADRŽAJU TE UVJETIMA, KRITERIJIMA I NAČINU ODOBRAVANJA PLANA SANACIJE

1. OPĆE ODREDBE

Predmet propisa

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se sadržaj, uvjeti, kriteriji i način odobravanja plana sanacije u slučaju radioaktivnog onečišćenja okoliša, prostorija, površina, predmeta i osoba.

Usklađivanje propisa s pravnom stečevinom Europske unije

Članak 2.

Ovim pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se sljedeći akt Europske unije:

– Direktiva Vijeća 2013/59/Euratom od 5. prosinca 2013. o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potječu od izloženosti ionizirajućem zračenju i o stavljanju izvan snage direktiva 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom i 2003/122/Euratom (SL L 13, 17. 1. 2014.).

Odnos propisa prema drugim propisima

Članak 3.

Druga pitanja onečišćenja okoliša koja mogu biti prisutna, a nisu radioaktivne tvari, uređuju se sukladno posebnom propisu iz područja zaštite okoliša.

Pojmovi

Članak 4.

(1) Izraz u smislu ovoga Pravilnika ima sljedeće značenje:

prouzročitelj onečišćenja jest nositelj odobrenja za obavljanje djelatnosti uporabom izvora ionizirajućeg zračenja koji je prouzročio radioaktivno onečišćenje.

(2) Ostali izrazi koji se koriste u ovome Pravilniku imaju značenje utvrđeno u članku 4. Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (»Narodne novine«, br. 141/13, 39/15 i 130/17).

2. PLAN SANACIJE OKOLIŠA ONEČIŠĆENOG RADIOAKTIVNIM TVARIMA

Načela pri izradi plana sanacije okoliša onečišćenog radioaktivnim tvarima

Članak 5.

(1) Plan sanacije okoliša onečišćenog radioaktivnim tvarima (u daljnjem tekstu: Plan sanacije) izrađuje se za svaku lokaciju posebno, u skladu s referentnim razinama propisanim posebnim propisom kojim se utvrđuju granice ozračenja, preporučeno dozno ograničenje i procjenjivanje osobnog ozračenja, uz primjenu načela opravdanosti i optimizacije vodeći računa o budućoj namjeni lokacije.

(2) Primjenjujući načelo opravdanosti nadležno tijelo može donijeti odluku da za pojedinu situaciju postojećeg ozračenja nije potrebno provoditi sanaciju.

(3) Tijekom izrade Plana sanacije Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost (u daljnjem tekstu: Zavod) može zatražiti nadopune i/ili pojašnjenja.

(4) U slučaju onečišćenja okoliša za čiju sanaciju je potrebna suglasnost i drugih nadležnih tijela, Plan sanacije sastavni je dio sanacijskog programa prema posebnim propisima iz područja zaštite okoliša.

Sadržaj Plana sanacije

Članak 6.

(1) Plan sanacije sadrži:

1. podatke o nositelju izrade plana sanacije
2. podatke o lokaciji koja zahtijeva sanaciju
3. cilj i kriterije sanacije
4. procjenu rizika
5. prijedlog modela sanacije

6. mjere zaštite od ionizirajućeg zračenja osoba koje sudjeluju u saniranju okoliša (uključujući i zemljišta, zgrade i druge građevine)

7. mjere zaštite okoliša i stanovništva od ionizirajućeg zračenja tijekom provedbe sanacije

8. postupanje u slučaju izvanrednog događaja nastalog pri provedbi sanacije

9. prijedlog potrebnih aktivnosti nakon provedene sanacije

10. odgovarajuće priloge i dokumentaciju koji se odnose na podatke iz plana.

(2) Poblži sadržaj plana sanacije propisan je u Prilogu I. koji je sastavni dio ovoga Pravilnika.

Zahtjev za izdavanje odobrenja na plan sanacije

Članak 7.

(1) Zahtjev za izdavanje odobrenja na plan sanacije podnosi se Zavodu u pisanom obliku.

(2) Zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka prilažu se:

1. plan sanacije u pisanom i elektroničkom obliku

2. podaci o nositelju izrade plana sanacije:

– za pravnu osobu: naziv, adresa, OIB, ime i prezime odgovorne osobe, broj telefona i adresa elektroničke pošte

– za fizičku osobu: ime i prezime, adresa, OIB, broj telefona i adresa elektroničke pošte

3. podaci o lokaciji za koju se izrađuje plan sanacije:

– za lokaciju naziv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave uključujući podatke o katastarskoj općini.

Odobrovanje plana sanacije

Članak 8.

Plan sanacije iz članka 5. stavka 1. ovoga Pravilnika odobrava Zavod.

Provedba plana sanacije

Članak 9.

(1) Sanacija lokacije mora se provesti u skladu s odobrenim planom sanacije.

(2) Nadzor nad provedbom Plana sanacije vrši ovlašteni stručni tehnički servis (u daljnjem tekstu: Servis) ili stručnjak za zaštitu od ionizirajućeg zračenja potvrđen za odgovarajuće područje (u daljnjem tekstu: Stručnjak) koji nije i provoditelj te sanacije.

(3) Po završetku sanacije prouzročitelj onečišćenja Zavodu podnosi izvješće o provedenoj sanaciji uz suglasnost Servisa ili Stručnjaka iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Zavod na temelju izvješća iz stavka 3. ovoga članka izdaje potvrdu o provedenoj sanaciji.

3. UKLANJANJE RADIOAKTIVNOG ONEČIŠĆENJA TIJEKOM ODGOVORA NA IZVANREDNI DOGAĐAJ

Uklanjanje radioaktivnog onečišćenja s osoba

Članak 10.

(1) Uklanjanju radioaktivnog onečišćenja s osoba pristupa se u najkraćem mogućem roku.

(2) Uklanjanje unutarnjeg ili vanjskog radioaktivnog onečišćenja osoba pri nositeljima odobrenja za obavljanje djelatnosti uporabom otvorenih radioaktivnih izvora treba provoditi sukladno pisanim procedurama utvrđenim za svaki pojedini radionuklid koje moraju biti dostupne radnicima u svakoj prostoriji u kojoj se rukuje s otvorenim radioaktivnim izvorima.

(3) Radioaktivno onečišćenje na površini kože osoba uklanja se pranjem sapunom i vodom. Ako se tako ne ukloni radioaktivno onečišćenje, treba koristiti odgovarajuću otopinu za uklanjanje onečišćenja.

(4) U slučaju unutarnjeg i vanjskog radioaktivnog onečišćenja osobe, treba što prije ukloniti vanjsko radioaktivno onečišćenje, a zatim pristupiti utvrđivanju unutarnjeg radioaktivnog onečišćenja.

(5) Otvorene ozljede na koži koje mogu biti radioaktivno onečišćene treba očistiti i medicinski obraditi.

Uklanjanje radioaktivnog onečišćenja pri radu s pacijentima

Članak 11.

(1) U slučaju radioaktivnog onečišćenja nastalog prosipanjem izlučevina pacijenta kod kojeg je primijenjen otvoreni radioaktivni izvor, istog treba žurno premjestiti u drugu prostoriju, te provesti uklanjanje onečišćenja.

(2) Uklanjanje onečišćenja i zbrinjavanje nastalog radioaktivnog otpada se provodi sukladno pisanoj proceduri dostupnoj svim zaposlenicima koji su u doticaju s pacijentima kod kojih se primjenjuju otvoreni radioaktivni izvori.

Uklanjanje radioaktivnog onečišćenja tijekom izvanrednog događaja

Članak 12.

(1) Prouzročitelj onečišćenja koji je nositelj odobrenja objekta treće kategorije pripravnosti odnosno aktivnosti koja predstavlja četvrtu kategoriju pripravnosti sukladno Uredbi o mjerama zaštite od ionizirajućeg zračenja te postupanjima u slučaju izvanrednog događaja (»Narodne novine«, br 24/18, u daljnjem tekstu: Uredba) pristupa uklanjanju radioaktivnog onečišćenja postupajući sukladno planskim dokumentima proizašlim iz odredbi pravilnika koji uređuje opseg i sadržaj plana i programa mjera u slučaju izvanrednog događaja (u daljnjem tekstu: Pravilnik o planu i programu).

(2) Prouzročitelj onečišćenja koji je nositelj odobrenja objekta prve ili druge kategorije pripravnosti sukladno Uredbi tijekom odgovora na izvanredni događaj pristupa uklanjanju radioaktivnog onečišćenja postupajući sukladno Uredbi ili planskim dokumentima proizašlim iz odredbi Pravilnika o planu i programu.

(3) U slučaju kada prouzročitelj onečišćenja ne upravlja odgovorom na izvanredni događaj, tijelo odnosno fizička ili pravna osoba koja sukladno Uredbi upravlja odgovorom na izvanredni događaj pristupa uklanjanju radioaktivnog onečišćenja postupajući sukladno planskim dokumentima temeljem Uredbe. Uklanjanje se vrši na teret prouzročitelja onečišćenja.

(4) Inspektor Zavoda može narediti uklanjanje radioaktivnog onečišćenja tijekom odgovora na izvanredni događaj u svim situacijama navedenim u člancima 10. do 12. ovoga Pravilnika. Uklanjanje se vrši na teret prouzročitelja onečišćenja.

(5) Ako je planskim dokumentima proizašlim iz Pravilnika o planu i programu ili iz Uredbe predviđeno uklanjanje radioaktivnog onečišćenja po završetku izvanrednog događaja, navedeno se provodi sukladno tim planskim dokumentima bez izrade novog plana sanacije.

(6) Uklanjanje radioaktivnog onečišćenja iz stavka 1. do 5. ovoga članka provodi prouzročitelj onečišćenja, Servis ili Stručnjak.

(7) Uklanjanje radioaktivnog onečišćenja iz stavka 1. do 5. ovoga članka provodi se sukladno pravilima struke i pisanim procedurama prouzročitelja onečišćenja, Servisa ili Stručnjaka.

(8) Uklanjanje radioaktivnog onečišćenja iz stavka 1. do 5. ovoga članka ne smije rezultirati dodatnim radioaktivnim onečišćenjem osoba ili okoliša ili dodatnim rizikom za stanovništvo.

(9) Mjere ograničenja kretanja i zadržavanja u radioaktivno onečišćenom prostoru i/ili području provode se sve do okončanja provedbe uklanjanja onečišćenja o čemu Servis izdaje potvrdu.

(10) Inspektor Zavoda može narediti na teret prouzročitelja onečišćenja nadzor provedbe uklanjanja radioaktivnog onečišćenja od strane Servisa ili Stručnjaka, koji po okončanju provedbe uklanjanja radioaktivnog onečišćenja dostavlja izvješće Zavodu.

(11) U slučaju iz stavka 10. ovoga članka, uklanjanju radioaktivnog onečišćenja iz stavaka 1. do 5. ovoga članka se ne smije pristupiti prije nego što se osigura odgovarajući nadzor.

Obveza izvještavanja nakon uklanjanja radioaktivnog onečišćenja

Članak 13.

(1) Po provedenom uklanjanju radioaktivnog onečišćenja iz članka 12. ovoga Pravilnika, osoba odgovorna za zaštitu od ionizirajućeg zračenja prouzročitelja onečišćenja podnosi izvješće Zavodu.

(2) U slučaju da je prouzročitelj onečišćenja nepoznat izvještaj o uklanjanju radioaktivnog onečišćenja iz članka 12. ovoga Pravilnika Zavodu podnosi Servis ili Stručnjak koji je proveo uklanjanje onečišćenja.

4. ZAVRŠNE ODREDBE

Prestanak važenja propisa

Članak 14.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o načinu uklanjanja radioaktivnog onečišćenja, zbrinjavanja radioaktivnog izvora, odnosno poduzimanja svih drugih prijeko potrebnih mjera radi smanjenja štete za ljude i okoliš ili uklanjanja daljnjih rizika, opasnosti ili šteta (»Narodne novine« broj 53/08).

Stupanje na snagu

Članak 15.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-01/18-02/06

Urbroj: 542-01-18-03

Zagreb, 19. travnja 2018.

Ravnatelj

mr. sc. Saša Medaković, v. r.

PRILOG I.

POBLIŽI SADRŽAJ PLANA SANACIJE

1. PODACI O NOSITELJU IZRADE PLANA SANACIJE
 - 1.1. Naziv, adresa, OIB, ime i prezime odgovorne osobe (ukoliko je primjenjivo), broj telefona i adresa elektroničke pošte
 - 1.2. Popis djelatnosti ili aktivnosti koje su uzrokovale radiološko onečišćenje
2. PODACI O LOKACIJI ONEČIŠĆENOG PODRUČJA – KONCEPTUALNI MODEL LOKACIJE
 - 2.1. Kratak opis lokacije i prostora oko lokacije s grafičkim prikazom
 - 2.2. Opis općeg radiološkog stanja lokacije na temelju postojećih podataka (opis vrste radionuklida, količina, koncentracija aktivnosti, brzine doze...)
 - 2.3. Pregled dosadašnjih istražnih radova i potreba dodatnih radova
 - 2.4. Opis mogućeg utjecaja lokacije na stanovništvo i okoliš
3. CILJ I KRITERIJ SANACIJE
 - 3.1. Jasno definiran cilj sanacije (na pr. opis buduće namjene lokacije s grafičkim prikazom)
 - 3.2. Definiran kriterij sanacije u skladu s pozitivnim propisima u području radiološke i nuklearne sigurnosti usuglašen s regulatornim tijelom
4. PROCJENA RIZIKA – PREPOZNAVANJE RAZINE OPASNOSTI KOJU ONEČIŠĆENJE RADIONUKLIDIMA PREDSTAVLJA ZA STANOVNIŠTVO I OKOLIŠ – TRENUTAČNO I DUGOROČNO

Opseg (obim) procjene rizika ovisit će uvjetima na svakoj pojedinoj lokaciji. Početna procjena se temelji na postojećim podacima, a ukoliko je potrebno, prikupljaju se i dodatni podaci.

Procjena rizika sadržava:

 - 4.1. opis lokacije i identifikaciju radionuklida za koje je potrebno napraviti procjenu, tj. koji mogu biti povezani sa značajnim rizikom temeljem koncentracije/mobilnosti/postojanosti
 - 4.2. odabir scenarija izloženosti/mogućeg ozračenja – utvrđivanje mogućih putova ozračenja i reprezentativne osobe (stvarne i potencijalno izložene, na primjer: na lokaciji, izvan lokacije, radnici, budući stanovnici...)
 - 4.3. odabir i primjenu modela za procjenu
 - 4.4. odabir ulaznih podataka
 - 4.5. odabir ciljeva sanacije

- 4.6. primjenu ciljeva sanacije – karakterizaciju, evaluaciju i interpretaciju rizika (ovisno o scenarijima uzetim u obzir, npr. trenutno stanje i ne činiti ništa; provođenje sanacije u svrhu poljoprivredne namjene zemljišta/industrijske namjene; rekreativne površine; stanovanje
 - 4.7. opis moguće potrebnih ograničenja u korištenju lokacije nakon provedene sanacije (ovisno o modelu sanacije).
- 5. PRIJEDLOZI MODELA SANACIJE/POTREBNE RADNJE
 - 5.1. Opis mogućih modela provedbe sanacije (ukoliko je primjenjivo)
 - 5.2. Sažeti prikaz prednosti i nedostataka predloženih modela i njihova usporedba
 - 5.3. Popis potrebne opreme, tehnika i drugih resursa
 - 5.4. Dodatni radni prostori (šatori, kontejneri – kućice, lokalni transport)
 - 5.5. Okvirno vrijeme trajanje sanacije
 - 5.6. Okvirni broj osoba potrebnih za provedbu sanacije
 - 5.7. Očekivane vrste i količine radioaktivnog otpada nastalog provedbom sanacije s prijedlogom načina zbrinjavanja istog te opis mogućih domino efekata
 - 5.8. Analiza isplativosti (cost-benefit analiza) i rizika pojedinih modela (ukoliko je primjenjivo)
 - 5.9. Kratko obrazloženje odabranog modela provedbe sanacije
 - 5.10. Troškovi provedbe sanacije (ukoliko je primjenjivo)
- 6. MJERE ZAŠTITE OD IONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA OSOBA KOJE ĆE PROVODITI SANACIJU
 - 6.1. Opis mjesta rada i poslova najvećeg rizika u smislu ozračenja
 - 6.2. Procjena ozračenja osoba koji će provoditi sanaciju (vanjsko i unutarnje ozračenje)
 - 6.3. Opis provođenja radiološkog nadzora tijekom provedbe sanacije (uporaba osobnih dozimetara i drugih uređaja za mjerenje razine ionizirajućeg zračenja i sl.)
 - 6.4. Administrativne mjere zaštite (znakovi upozorenja, podaci o raspodjeli odgovornosti, organizaciji poslova vezano uz provedbu zahvata, pisane procedure i sl.)
 - 6.5. Osobna i ostala zaštitna sredstva za zaštitu od ionizirajućeg zračenja
- 7. MJERE ZAŠTITE STANOVNIŠTVA I OKOLIŠA OD IONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA TIJEKOM PROVEDBE SANACIJE
 - 7.1. Opis mogućeg utjecaja provedbe sanacije na stanovništvo i okoliš
 - 7.2. Opis mjera zaštite stanovništva i okoliša tijekom provedbe sanacije
- 8. POSTUPANJE U SLUČAJU IZVANREDNOG DOGAĐAJA NASTALOG PRI PROVEDBI SANACIJE
 - 8.1. Identifikacija mogućih nezgoda pri izvođenju sanacije
 - 8.2. Procjena razmjera radioaktivnog onečišćenja (kontaminacije)
 - 8.3. Procjena potencijalnog ozračenja osoba koji će provoditi sanaciju (vanjsko i unutarnje ozračenje) u slučajevima navedenim pod 8.1. i 8.2.
 - 8.4. Procjena potencijalnog ozračenja stanovništva u slučajevima navedenim pod 8.1. i 8.2.
 - 8.5. Opis postupaka u slučaju izvanrednog događaja, uključujući ozračenje osoba koje će provoditi te postupke (vanjsko i unutarnje ozračenje)
 - 8.6. Procjena ukupnog rizika koji nosi provedba sanacije
- 9. PRIJEDLOG POTREBNIH AKTIVNOSTI NAKON PROVEDBE SANACIJE
 - 9.1. Prijedlog praćenja stanja okoliša nakon sanacije (ukoliko je potrebno)
 - 9.2. Nositelj obveze praćenja stanja okoliša iz točke 9.1
 - 9.3. Ostalo